Sisyrinchium californicum

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Sisyrinchium* is afgeleid van het Griekse *sisyrinchion*, een term die reeds in de oudheid werd gebruikt voor een plant in de *Iridaceae*-familie. De etymologie ervan is onzeker, maar een interpretatie verwijst naar de woorden *sitos* (eten), *sys* (varken) en *rygchos* (snuit), omdat men dacht dat varkens graag naar de wortels van de plant graven. De soortnaam *californicum* is een directe geografische aanduiding, wat betekent 'uit Californië', de regio waar deze soort van nature voorkomt. De Nederlandse naam is Gele bieslelie.

Taxonomie

Sisyrinchium californicum behoort tot de volgende taxonomische indeling:

- Rijk: Plantae
- Orde: Asparagales
- Familie: Iridaceae (Lissenfamilie)
- Onderfamilie: Iridoideae
- Geslacht: *Sisyrinchium*
- Soort: *Sisyrinchium californicum*

Synoniemen

De soort *Sisyrinchium californicum* staat ook bekend onder het synoniem *Hydastylus californica* (Ker Gawl.) G.Don. Daarnaast zijn er in de loop der tijd verschillende andere namen gebruikt, hoewel deze minder gangbaar zijn.

Variëteiten en cultivars

Er zijn over het algemeen weinig benoemde variëteiten of cultivars van *Sisyrinchium californicum* die wijdverspreid in de handel zijn. De plant wordt voornamelijk als botanische soort aangeboden.

Familie

Sisyrinchium californicum behoort tot de familie Iridaceae, oftewel de Lissenfamilie. Dit is een familie van eenzaadlobbige planten die bekend staat om zijn opvallende, vaak stervormige bloemen en grasachtige of zwaardvormige bladeren.

Hoogte

De hoogte van *Sisyrinchium californicum* is gering tot matig. De plant wordt doorgaans tussen de 20 en 50 centimeter hoog. In de tuin blijft hij vaak aan de lage kant, rond de 20 tot 25 centimeter, terwijl in natuurlijke, gunstige omstandigheden de hoogte kan oplopen tot 50 centimeter of meer.

Bloemkleur

De bloemkleur van deze soort is opvallend geel tot zacht goudgeel. De bloemen zijn stervormig en hebben meestal een diameter van 2,5 tot 3,5 centimeter. Ze zijn tweeslachtig en komen vaak met drie tot zeven bijeen in de bloeiwijze.

Bladkleur

Het blad van *Sisyrinchium californicum* is grijsgroen tot blauwgroen van kleur. De bladeren zijn lijn- of zwaardvormig, grasachtig en stijf. Ze staan schuin omhoog en worden bij drogen van de plant kenmerkend zwart.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Sisyrinchium californicum* begint in de late lente en loopt door tot in de zomer. In Nederland bloeit de plant meestal van mei tot juli, met mogelijke uitlopers tot in augustus.

Standplaats

Deze plant prefereert een standplaats in de volle zon of lichte schaduw (waarbij minder bloemen worden gevormd). De bodem moet vochtig tot nat zijn, maar wel goed doorlatend, wat typisch is voor oevers en drassige weiden. De plant groeit goed op vrij voedselarme, zanderige en lemige gronden en verdraagt zeewind.

Herkomst

Sisyrinchium californicum is van oorsprong inheems aan de westkust van Noord-Amerika, voornamelijk in Californië, waar hij groeit in vochtige graslanden, moerassen en aan oevers van meren. Buiten zijn oorspronkelijke leefgebied wordt hij als invasieve exoot beschouwd in delen van Europa, waaronder Nederland, waar hij zich in oevervegetaties heeft gevestigd.

Soort gewas

Het is een meerjarige, kruidachtige plant (vaste plant) en een geofyt, wat betekent dat hij een ondergrondse overlevingsstructuur heeft. Vanwege zijn voorkeur voor vochtige grond wordt hij vaak als oeverplant of moerasplant gebruikt.

Vermeerderingswijze

De plant vermeerdert zich zowel vegetatief als generatief. Generatieve vermeerdering gebeurt door zaad, dat zich via water over grotere afstanden kan verspreiden. Vegetatieve vermeerdering vindt plaats door wortelstokken, waaruit jaarlijks nieuwe uitlopers ontstaan, waardoor de plant snel polvormende groepen kan vormen.

Klimaatzone

Sisyrinchium californicum is matig tot redelijk winterhard. Hij wordt geclassificeerd in USDA-winterhardheidszone 8 (tot −12°C), maar kan in beschermde situaties of met goede afwatering ook in koudere zones overleven.

Insecten

De open, stervormige bloemen van de gele bieslelie trekken, net als andere soorten in de familie, bestuivende insecten aan, waaronder bijen. De plant wordt over het algemeen beschouwd als een goede bijenplant.

Bronvermelding

https://wilde-planten.nl/gelebieslelie.htm

https://esveld.nl/a/product/sisyrinchium-californicum/

https://www.willaert.be/nl/plant/sisyrinchium-californicum/SICALIFO

https://natuurtijdschriften.nl/pub/1000333/Exoten2021009003006.pdf

https://www.invasieve-exoten.info/nl/home-7/soorten/overige-invasieve-exoten-planten/gele-bieslelie.htm

---

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	Geslachtsnaam afgeleid van Grieks (*sisyrinchion*); soortnaam *californicum* verwijst naar Californië.
Taxonomie	Familie: Iridaceae, Geslacht: *Sisyrinchium*, Soort: *Sisyrinchium californicum*.
Synoniemen	*Hydastylus californica* (Ker Gawl.) G.Don.
Variëteiten en cultivars	Weinig benoemde variëiten of cultivars; voornamelijk de botanische soort.
Familie	Iridaceae (Lissenfamilie).
Hoogte	20 tot 50 centimeter (meestal 20-25 cm in de tuin).
Bloemkleur	Geel tot goudgeel.
Bladkleur	Grijsgroen tot blauwgroen, zwaardvormig, grasachtig.
Bloeiperiode	Mei tot juli.
Standplaats	Volle zon of lichte schaduw; vochtige tot natte, goed doorlatende, voedselarme grond.
Herkomst	Westkust van Noord-Amerika (Californië).
Soort gewas	Meerjarige, kruidachtige plant (vaste plant, oeverplant, geofyt).
Vermeerderingswijze	Door zaad en door uitlopers van wortelstokken.
Klimaatzone	Matig tot redelijk winterhard (USDA Zone 8).
Insecten	Trekt bestuivende insecten aan, wordt beschouwd als goede bijenplant.